

Pita se, kako su mogle nastati te smutnje uprav u rečenih trih občinah, koje su bolje upravljane nego jedna u Istri, i to baš proti onim, koji su upravu vodili? Koj je pravi početnik tih smutnjah? Odkud, se podpiraju? Koja njima je prava svrha? Ta i slična su pitanja, na koja bi imao uslijed svoje savjete iztrage odgovoriti visoki sud, komu je stvar još u rukub. Bit će koristno, da se i s naše strane štograd u tu svrhu doprineš.

Tri rečeno občine su napućene sa stanovničtvom hrvatskoga jezika i hrvatske narodnosti; imale su svoja narodna zastupstva; bivale su uvijek narodne muže za zastupnike u pokrajinskom saboru i u carevinsko vijeće. To nebijše ugodno onim, koji bi htjeli, da je Istra talijanska zemlja, da u njoj Talijani po svojoj dragoj volji u svoju korist i u svoje svrhe gospodaju.

Prije dvanaest godina bio je izabran kao zastupnik u carevinsko vijeće Dr. Dinko Vitezović. U prvih šest godina progovorio je on često put u tom vjeću u Beču u korist našega naroda; razjašnjivao je stanje stvari u Istri, predstavljao ga u svojoj pravoj slici.

To nebijše svakomu pravo. Htjelo se je zaprijetiti, da nebude i drugi put izabran, prije šest godina. Prije nego se je svršilo prvo šestogodišje, poslalo se je bilo u Kastav, u najveću tih občinah razne odaslanike koli iz Poreča toli iz Trsta, koji su se divno medju sobom slagali. Jeden njih, onaj iz Trsta prem komisar samo za občinu kastavsku, putovao je po cijelom političkom kotaru i preporučivao se za kandidata u carevinsko vijeće. Kad je video, da sam neće uspijeti, tad je počeo preporučivati jednoga Slavena. Nek bude koji će, samo da nebude dr. Dinko Vitezović. Ostao je u Kastvu mjesec i mjesec premda zakon kaže, da se ima šest čedanah posliju razputstva občinskog zastupstva razpisati pak obaviti nove občinske izbore. Obavili su se čim su bili izbori za carevinsko vijeće gotovi, i komisar je otišao.

Drugi odaslanik, onaj iz Poreča, radio je kuo Talijan na to, kako bi uništio blugostanje u onih občinama. Njegovo nedjelo došlo je na vidjelo s objelodanjenjem poznatoga pisma, radi kojega nije se postupalo proti onomu, koj ga je napisao nit proti onim, koji su ga u Kastav poslali, nego iskalo se je onoga, koj ga je objelodanio. I on je morao spak seliti iz Kastva. Občinsko zastupstvo i glavarništvo moralo je liečiti rane, zadane uoj za tih komisara. I izliočilo ih izabran po dva put poštano zastupstvo, poštenu glavaru i imajući savjete i vrstne činovnike. Svi su hvalili upravu, ili bar nisu mogli proti njoj ništa reći, nit nemogu ni danas.

Ipak uprav proti toj uzornoj upravi počelo se buniti.

Primaklo se k koncu drugo šestogodišje zastupništva dra. Diuka Vitezovića u Beču. On se i u drugih šest godina zauzimao za narod, kojega zastupa. On je lani progovorio znamenit govor ob odnošajih u Istri i predstavio jih u pravoj slici.

Onim, proti kojim je govorio nije se ništa dogodilo, osim da su neki premešteni bili, drugi da su još pojavljeni bili, uslijed onoga govorova. Dr. Vitezović bio je umirovljen, i postao je odvjetnikom Krku, pošto je i tu postavljen mu zapravo svladao. Sad da nesmije bit već podnipošto izabran; tako sude u Trstu. A to je vrucu žolja i u Poreču i u Pazinu, koj je

maljskoga odbora i kod istrijenskoga političkoga društva i negdje drugdje.

Ajdmo dalje.

Svi tri zastupnici Voloskoga krotara na zemaljskom saboru su narodnjaci. Oni su se kod lanjskoga zastupanja u Poreču zauzeli svom mukom za boljak našega naroda u Istri. Još kad su tamo bili, počelo se je proti njima rodati, počelo se je narod smutnjati. List »L'Istria« doniela je, dopis u članke o smutnjah, rekla je, da je to odgovor na govorove hrvatske, koje se je u Poreču težkom mukom snašalo, i dodala, da mogu Liburnci sami iz Poreča nadati se dobru.

Kad su već bili kod kuće, vratiti se je neki muž iz Poreča, koga binali za slučaj potrebe i imenovati, i koji je tako govorio, da se je vidio kako su ga gospoda porečka podjivala proti narodnim zastupnikom.

Neki drugi muž iz Kastavčine, koji je dobro poznat sa porečkom gospodom, je jedan glavnih smutnjivaca, i obči jako mnogo sa bivšim službenikom u občini Kastavskoj a sada službenikom na Rieci gosp. Predoniani-em. Ovaj gospodin češće dolazi u Kastavčinu, sad ovud sad onud, sad ovamo sad onamo, a to bi moralno znati i e. kr. politička oblast na Voloskom.

Autonomski listić »Difesa«, koga nije poznao ni krst u Kastavčini, donesao je lani u svojem hrvatskom dijalektičnom prilogu nekoliko proglaša na občinare Kastavsko, koj je podjario proti občinskoj oblasti.

U dopisu jednog lista, pisanim koncem srpnja lanjske godine, čito se medju ostalim od rieči do rieči i ovo: »U Kastvu se je sve umirilo. Ugarazni riečki, koji su — kako splijetska »Difesa« javlja — uslužno poduprijeti pazinsko-porečki konsorcijum, video se u laži, povukli se natrag, a sada hoće, da cijelu stvar zabašure. Budujim na čast. Oni neimadošo nikakve druge namjere, nego da diskreditiraju vrlo naše zastupnika. »Istrija«, ta »Agramerčina« teta perfidno i infamno navala je na g. Laginju, komu kaže, da su ga Zagrebčani podmitili, da kastavčka občina spade pod Hrvatsku. Ta laž bačena je u svjetnijem, da Kastavce uzputa...»

Iz svega navedenoga proizlazi, da su prešlo smutnje u Liburniji naporene bile u prvom redu proti zastupniku Dru Vitezoviću a u drugom redu proti trojici zem. zastupnika.

Porečko pazinski konsorcijum se za ovaj put preračunao. Pravio je, što riječ, račun bez krčmara. On je mislio, da će se smutnje zategnuti do pred same izbore za carevinsko vijeće, nu plemenito (!) nade izjalovile se za suda. Narod se umirio i prokljuje porečko-pazinsku gospodu, svoje zavoditelje.

Izbori za car. vijeće obaviti će se za mjesec dana. Naši protivnici nastojat će opet narod zavesti, nu nadamo se, da su već i sljepe progleđali. Uzamo se, da njim neće poći nitko više na liepk; da će narod slediti svoje pravake, naše rodoljube, koji s njim trpe i čute.

Sada može biti svakomu jasno zašto se je bunilo narod u Liburniji. To moraju znati i vlasti i sam narod. One su dužne, da bolje paze na koje-kakve uhode i spletke u narod, koji sada triji radi svoje nepromišljenosti, neka se čuva kao oganja pazinsko-porečkih emisarah, koji mu rade glavi.

Predstojeći izbori pokazat će nam koliko su uspjeli šarenjaci svojimi spletkami u Liburniji; pokazat će nam, čemu se je vlasta naučila od spomenutih nemira i pokazat će nam

nakon, da li pristaje narod uz svoje poštene i čestite pravake ili, uz one, koji idu jedino za tim, da ga upropasto, unište.

Neka se čita, čuje i gata.

Oblačica.

Ozirajući se na Najviši patent do 28. o. m., s kojim bila su zauzakana nova sabirnica za snobnu poslaniku državnog sabora polag dolub zakonov. od 2. aprila 1878. drž. zak. br. 40 i 41 i od 4. oktobra 1882. drž. zak. br. 142 zauzakuju se ozračuju na ova sabirnica ovako:

A. Zagrančnu grofiju Istru.

I. Sabirateljni razred seljačkih občina. Sabirač muž sabirateljev ima se izvršiti u pravo vrljeme u seljačkim občinama.

Izabrani muži sabirateljnih sedmih kotarov:

O. Grad Tret s okolicom.

Prvi sabirateljni razred polag dodatku k izbornog reda za sabiranje u državni sabor bude 29. maja ove god.; drugi sabirateljni razred 1. junija ove god.; treći sabirateljni razred 7. junija ove god. Izabran u Tretu, svaki razred jednog poslaniča.

II. Sabirateljni razred trgovačka i obrtničke sabornice.

Trgovačka, obrtnička sabornica izabire u svojem sodežu 10 junija ove god. jednog poslanička.

V Tretu, 25. aprila 1885.

Tajni savjetnik i namestnik Nlj. h. i kr. apostoličkog Veličanstva:

Stanislas Baron Prelis-Cagnido I. r.

Jeli može čovjek, koji poznae najprimitivnije početke hrvatskoga jezika pogoditi, kažemo ovo pogoditi, jer je posvema nerazumljivo što smo pretiskali od službenog glasila »Osservatore Triestino« od 25. t. m. ? Podnaljsto ne. Onaj koji je to pisao, ili bolje preveo, imade za cijelo diplomu, da poznae zemaljsko jezik, a sada si ovo daje sum svjedočbu, koliko poznaje jezik većine naroda u Primorju. Neka visoka vlasta svravnj je posli se očim, kojega na prvom mjestu donušimo u pravom jeziku da narod dozna o čemu se radi, pa da vidi rezultat!

Pitamo samu kako mogu viši krukovit dopustiti, da ta grđoba od jezika ugleda svjetlo, da kalja imje njegove Preuzvilenosti barona Prelisa, koji to u najboljoj namjeri podpisuje, da se to ruglo je priljepljuje ne ugleove po cijelonj Primorju — na prkos narodu a na nečast visoke vlade.

Pak je nam vele, da smo intolerantni?

DOPISI.

Iz Voloskog. — Dopustite g. uređaču da i odave koja stvar dodje na svjetlo. Smutnja, koju je tako pomutila naše ljudi, svršila se, ali za siromašnoga kmetu je težko; jer je on najviše u tomu zapleten. Koja Istarska koza je uzrok ove smutnje, neće da se znae ali Šiba, koja je obručena do suda proti našim pravukom, mogli bi rubiti i za lešta onih, koji su ju neukom kmetu dali u ruke. Neka Bog da!

Ovdje na Voloskom nismo imali komedije radi tih nesrećnih tabloba jer hvala providnosti božjoj, mi smo Talijani najviše krv, kako to svjedoči i same imena našega mesta. Tu Volosku će red isto što i Florenciju, pa radi toga nam poslaže čisto talijanske i njemačke tabele, pa mir. Nu nje tako prošlo u Opatiji. Opatija je komund god gospodinu iz Voloskoga trn u oku, koga bi se rade ostvrdio, ali ne može, jer Opatija nije komad palente. Prvo nego se dodje u Opatiju, mora se proći Škrbice, gdje, su kroz prvi susedi Šarenjakom. Voloskim čisti Talijani, puro sanguine, a nemogu ni jedno, koji bi mogao poštano dvije besjede talijanski progovorit. Pentaju talijanski ni simo ni tamo. Oni su imali ta-

belu njemačku i hrvatsku, ali tu se moralo promjenit, jer kad se na čistu sredinu pišalo starčešine od pojedinih kćuća, kako dječa govore, tu se našo nekoliko ljudi, koji su rekli, da im sinovi, i hćeri, govore talijanski, a otac i mati neznaju; poštano niti prekržiti se.

Pa tako za pléću su dobili njemačku i talijansku tabelu.

Pametni ljudi se tomu smiju, a koji god se zna i narugat. Da nekako svoju svamotu pokriju, počnu govoriti, kao svi amutljivi u ovih stranab, da će spast pod Hrvatsku i davat velika plăćela odokote, žene hćeri i stotinu takovih bedastih stvarih; zatim da će ih popovi prodati, da su dobili tisuce, a od toga nije ostao slobodan ni g. kapelan u Opatiji; i proti njemu se je po Škrbicu došlo govorilo. Tako je neki, dan pomenuti g. kapelan otisao pobodli svoju bolestnu majku a gospoda iz Voloskoga razglasio u onaj čas svojim vjernim pol mješ pol tisaca u Škrbicu, da im kapelan řeši u restu tamo u Boduliji jede.

U Opatiji bio je drugačije priličan mješ,ima nekoliko zapovedalaca, koji su htjeli i tamo nemire izazvat, ali ih nitko nije poslušao jer se svaki bojao prste spašiti. All dopustite, da Vam još malo razumijem neke stvari gleda Opatijske škole.

Nekim Voloskim doputovom je tako težko, da imaju Opatiju svoju školu, i da pitaju svoga učitelja kako imaju pravo. Zato sve moguće delaju, ako bi mogli na koji način zatrut tju školu pa ju prenest na Volosko. Zato je občinsko zastupstvo ili reprezentanca na Voloskom odlučila, da imo bit škola u Opatiji talijanska, kako Vam je to juž poznalo. Nared je proti tomu podignuo protest, hoće da bude škola hrvatska i njemački jezik mjesto talijanskoga. Nu stanovitoj gospodiji nije bilo to po volji, te htjedao vidjet, da li u Opatiji strpljivi kuo fratri. Zadnja dva putna dana isti su pozvili po Opatiji, da se nadju poslije podne na čistu sredu u mještanskoj školi sv. roditelji, čija djeca polaze školu, i to se moralno dogodit baš na čistu sredu. Pravi Opatijski kazali su čistu istinu t. j. na pitaju kako im djeca govorite, odgovorili su onako, kako po duši znaju. Protiv tomu su bušili strahovito djevojčice, koji nisu Opatijski; jedan mjesto da zupovjeda na kakovom brodu, piskara pa misli, da je već sudac, a ono ni nego njegov sluga, i mora prepisivati ono što mu se napiše. Drugi ne znaju što je u kavi (kamenolomu) u Prelukli, ali misli, da je već najveći izniran, nu tko zna što još pametna možda on izmisliti prije nego li umre. Nu pustimo ih, da spavaju talijanski san.

Pitati se pa moramo, zašto se mještansko smućavati Opatijske radi jeziku u njihovoj školi? Neka im se dade škola u onom jeziku, koga govore: kod zadnje popisije su svi rekli kako govore; dokle što više pitat. Ta istina je, da negovore čotokot. To moraju potvrditi i neke fraje i compagnia bella, kojim je tako težko čut, da Opatijski ne deluju onako, kako ta gospoda i gospojice žele. Pitimo samo, kad su ti juži ili makar baba štograd dobra učenile Opatijscem? Koliko nam je poznato nikad, a zlo bi se bilo učilo tim, da su nagovorili Opatijske za talijansku školu. Da su odabrali talijansku školu, Opatijski bi bili ostali dugog nosa, t. j. škola bi bila odputovala, kada spomenusno na Volosko. Naši oci domovine bili bi rekli: mi imamo talijansku školu, imamo učitelja za njemački jezik, više mješta u školi, dokle što treba Opatijskim školu, kada i onako već u svojoj nešto mjestu za svu dječju. Na Volosko im nije daleko hodit, jer ako idu djeca drugdje na uru daleko u školu i po grđih putih, njihova imaju samo 20 minuti daleko i po carakći cesti. Ovo je istina, koju neće ni najveći šaret. Nekoliko Šarenjaka u laž obrnut, pa makar imao mačje leće. Neki se Opatijskim ščuvaju, jer sada Voloskoga im Šarenjaci-talijani neće učiti dobrog poslat. Mi ćemo se pako još javiti, jer malo po malo doznamo sve; znamo sve kutice Voloske, znamo komu Kate Andem doje prezu tabaku, znamo sve što se u najvećim skrovilištima Voloskih gospori i zato neka neka personna na Voloskom pazl što govori, jer bi njoj moglo retificirati učiniti flusco kako i još ...

Čujemo da su bili nekoji kustavski smutljivovali na mesopustnu nedjelju u Opatiji, da čuju, kako će Opatijski kapelan prodikat "u crkvi proti Talijanom a za Hrvate. Ne znamo kakav su bili zadovoljni, jer ga nismo čuli.

Iz Lovraničine. Nije tomu davno, da je glavar lovranški pred mnogo naroda morao elgnuti beločervenu banderu, a pisar Bassa morao puniti mašku.

Narod je bio na to poduputan, kako da starešine občine Lovranske nisu podložni cesaru i zakonu od Austrije.

Taj lovoskog igri s narodom, i sa političkom verom njegovih starešinih moralne bi oblasti malo dublje u oči pogledati...

Mi samo pitamo kako je to, da se u Istri porečkom istu kriši na nekakove Hrvate u Lovranu, kad sadašnje glavarstvo piše sve talijanski, kako je pisalo i pred deset i 15 godinah.

Sve ove komedije ovuda bile su samo zato, da se narod zaslepi i da nebude znaciti li mužko je li žensko.

Podmukli Šarenjac, koji neće očito narodu reći da su Talijani, ali delaju na to, nagovaraju narod da bez poznanja talijanskog jezika nije spašenja. Međutim dođe do toga, da se talijanski jezik postavi za jedini učesnik jezika, a domaći hrvatski posve zapusti. Tako je sada ovudan. Vidit ćemo, koliko će napredku biti u školi, kad sigurno tri dela dece nerazumiju jezika u kojem se poduzeće.

Istini za vojni moram vam pripovediti jednu debelu.

Sadanji upravitelj apela u Trstu g. Terdich Lovranačko je svoju rodnu občinu, da ju dala kroz njegovu neku zemlju probiti i zdati cestu. On išče da sud spozna občinu za krivu, da mu občina plati 600 for. za tri leta porabe toga puta, a škodu da će posebi iskati.

Ljudi od zakona govore, da Terdich baš nije sretno tužio i da bi mogao proces izgubiti, ili ako bude občina osuđena, da bi moglo biti najviše par forinti za svako leto.

All nekoji smutljivi strane narod, duće morat platiti svih onih 600 for. i još Bog zna koliko škoko.

Tako se u zlo svatlo stavlja upravitelj nešega apela, a il oim smutnjivecm moremo već sada na sigurno reći, da se Lovranci u toj stvari nemaju plaštiti gosp. Terdicha, jer on kako sudači sve da bi hotio, nesno suditi svoju pravdu, jer bi se moglo dogoditi, da ona pravda bude prvo prenešena na drugi koji apel.

Tako bilo bi pravo i za g. Terdicha i za občinu.

Vitezom od kristala i takove stvari dobro dođou, jer njim je sve pravo, ako mogu smutiti vodu, pak uloviti ribicu, pale se u ruku smijati . . .

Proti sadašnjim starešinam občine kriči se mnogo, da nije nikakovoga reda u kancelariji, ni u računih.

Mi neznamo posve pravo, kako stvari stoje i zato nećemo ni braniti ni buduti sadanje zastupstvo ili rappresentanou ni glavara. Surno to znamo dobro, da su dugi, koje občina ima, najviše od vremena kad je g. Ljetić bio glavar, i da njegovi računi nisu bili pregledani deset godinah zajedno, i da je to sve dobračno mimo hodo i nekomu pravo stalo . . . i da će morda opeta biti dobro, samo da budu gospoda našli pisara, koji će imati tri sto više nego dosadašnji, i koji će znati lepo hrvatski na priliku: vi možete imati ga zena? a mesta vi zena ga imate?

Pogled po svjetu.

U Trstu, 29. aprila 1885.

Priestolni govor, kojim je Njegova Veličanstvo zaključilo državno viće zadovoljio je većinu. Iz govora zabiremo, da je u najvažnijih područjib državnog života izveden obsežan napredak, a u drugih se izvadja. Svuda se vidi ponina inicijativa i brižljivost vlaste za obči boljak. Niemci nisu baš prerado, slušali onaj stavak u kojemu Njegovo Veličanstvo obecaje, da će

vlasti pridržati put, kojim je pošla i buduće vršiti svoju zadaču.

Izbori su razpisani: U teku maja i junija biti će dovršeni i znati će se sreća pojedinih pokrajina, koja im je poslužila u izbornoj borbi. Agitacije su se, po svih zemljah razširile, sve novine, govore same o izboru.

Iz Dalmacije javljaju, da je tamо došao u tu svrhu, t. j. da za sebe radi Lapena i da je imao konferenciju sa dr. Bajamontijem i Trigarijem. Ali kako se javila, sluba će mu, sreća poslužiti. Hrvati su tamo još i previše otvoreni, a da se, dadu začarati od nekakvih sledkih rieči.

I kod nas su se takokozvana politička družtva sastali pri svojim sieljima. Pazinsko n. p. denuncira školske nadzornike, jer da ti školski nadzornici ne pušu u rog »Irredente».

Hrvatski sabor razvio je svoj rad. Stranke se ulovile u koštač. Dr. Hinković, tajni financista, dokazuju, da u Hrvatskoj nemaju se ni o proračunu govoriti, jer da manjka najveći uslov za proračun a to da je podpuna autonomija. Beruta je izneso na javu mnoga nedostatka vladine u upravi. Pavić, Kršnjavi i Šram traže, da obralože proračun i brane vladu kolkom sa dade od napadaju obiju opozicije. Kadkada progovori i sam ban, da se brani. Još će trajati nekoliko dana razprava o proračunu, prijavilo se mnogo govornika, od kojih mnogi vestni predstavnici »stranke pravice».

U razmirici medju Englezkom i Rusijom nije se ništa promjenilo, položaj je vrlo ozbiljan, dapača šakljiv, ali ipak nije sva nuda izgubljena, da se ta razmirica mirno svrši. Stvar je da razbistrica u toliko, da njo baš sva krivica na Ruskoj strani, već da jo više kriva Englezka, koja je sa svojom poliklopom i lakoću došla u tjesnac. Mir ovisi o sporazumnoj uređenju granica na Pendljahu. Što najviše uzneniraju duhove jest, da so obe to volevlasti oružaju baš do nokata. Rusiju ima spremat već oči prvi vojni kor, a Englezku silnu mornaricu.

Ruski car odputovao je u Moskvu i kako se pogovara iz Moskve će proglašiti manifest od velike važnosti po sadnici odnosnje.

Englezka je odustala od zamisli da se osveti krivomu proroku Mahdiju, i pogovara se, da će povući natrag svoje čete iz Egipta. To kao da znači, da je tuj Mahdi sada pravi gospodar Egipta, a Egipt će se osvjeđočiti tim postupkom, da je Mahdi sibilja nadvladao Englezze. Ali valjda Englezka je prisiljena, da tako radi samo da nakupi više vojske proti Ruskoj.

Talijanska posada u Matui napreduje nenalazeći nigdje odporu.

Franina i Jurina.

Jur. Neki dan si šiprunal da mi negovorimo trdo hrvatski i viši, ovi dni je povesti jedan molnar va Opatije, da mi ne negovorimo hrvatski lego neko »slavio iliriko».

Fr. Ako na pravega meštra si se trefili da mora bit zapušteni lego su tabelari,

Jur. Borme je punolet po moru bil i čuda sveta videl:

Fr. Te je i njegova kasešica š njim navela pak se navadija se jedino kako i on.

Jur. Hal te da zna i Ingležki.

Fr. Dragi ti te su Ingležki hundrljali i onisti, ki su na šred cestu na gospodu naskočili, pak se jedino sada va hlate sede i ječnik jedu.

Jur. Not, to mi nijedna nevalja.

Luca i Mara.

Luc. Draga Mara, to neće govorite, da su i Buzeščinu Grančari kupili.

Mara. Ako dušo moja, senjal da moru i da imaju štem, i bliz jur za puno tole znat je l' to istina.

Luc. Mara moja draga s temi prodajam! Vam je ovako: Nekada da su se dve mlade Gomiljarice u Reke ned pregaznjene, pak da je jednoj od njih priskočila jena starca i joj je prispupala. Zvanici reo joj krasa, znāt ako no, da ona tebe.

Mara. Ča tako j' to?

Luc. Ako mi posve tako, jo barem prilidno. Bela i černa istina nemore biti na jedan put. Oni ljudi ki emisući naši muži, njim govorite, da su u Hrvatsku sve goš gladi, da njedno izmaz dve stomanj, i opat govorite, da su naši kupili; a s kuo stotun Bog mi greshi prosti, dunque to nekako ne sklada.

Mara. Gete Luco znat pravu istinu od tegu posla?

Luc. A ter to i želio.

Mara. Tako ćuite: Neki naši ljudi su stobili dva tri sedi, pak jin se grdo vidi, da bi kl znat, da jin se nono po Rukavuščini va gačah pojhaj, zato bi tol po sile da sv. Brhjemo i plesimo talijanski. Žad ko bi danas jutru prili Pijsamontezi, bi se gledalo harti po sudeb i po kapitanatih, bi se našlo, da su harti plesane talijanski, pak bi naši Šarenjaci rekli: Bog vas ubili, mi smo od vatre. Talijani, zad vidiće, da su naši strajeli delali talijanski kuntrati; to je senjal da uši znati hrvatski. Dunque Viva Italia!

Luc. Tako me Bog spasi kuma Mara, Vi imate pravo. Sad ja razumen da goreć. Reci joj da ti ne reči . . . Pravo je gundrnjal moj Jurina!

Različite viesti.

Dr. Andrija pl. Petris

član porečke Giunte već je od nekoliko dana u Trstu. Pogovara se, da je došao na dogovor da buduče izbore u carevinsko vlaće. Mogli smo dozнатi, da nije ništa opravilo. »Progresso« nevjeruje u »Società patriottica«, odbija naše Italijane. Kažu, da je došao prepuročiti gosp. Dra. Amoroso budućeg kandidata za carevinsko vlaće, jer da se Amoroso nije više poduđio sam doći od kako smo mu odkrili tajne namjere. Ali uzaludno, Martin iz Poreča Martin u Poreč.

Slika pok. biskupa Legata

Izložena je već dulje vremena u crkveno-trgovini sa alkama. Pok. biskupa našlikao je poznati slikar i naš domorodac g. Iv. Bastijan toliko krasno i tako vjerno, da mu to isti talijanski i njemački časopisi u Trstu priznavaju. Slika ta biti će uvršćena među ostale pokojne biskupe u sakristiji slike crkve Sv. Justa u Trstu. Čestitamo g. Bastijanu u ujedno prepuročimo našim čitateljima, osobito našemu svećenstvu, da se obrate na g. Bastijanu kad njim treba kakav sliku a da nemojeraju za kojekakve dvojbeno »mazarije«, već novac trošiti.

Razpisana je služba kandidata XI. razreda kod c. k. suda u Podgradu. Molbenice treba podnesti do 22. maja t. g. predsjedništvu c. k. pokrajinskog suda u Trstu.

Njemačko-talijanski kandidat za Istočnu Istru. Jedan tršćanski časopis, koji puša u istu liku sa porečkim »babom« donaša li Beču vist, kako su se Niemci i Talijani složili, da će u izvrsnim občinam kotarab: voloskoga, pazinsko i lošinjskoga kandidirati proti dnu. Vitezicu jednog **Niemca**. Ele krasnog i liberalizma talijanskoga. Naši su jedni znaju dobro, da nejma u Istri Njemačab, znoju dobro, da Hrvati sačinjavaju ogromnu većinu pučanstva Istre, pa spak bi htjeli naričuti tomu pučanstvu Niemcem, za zastupnike a to jedino za to, da mrzni, »čave«, nehude zastupan u Beču. Ti laži-liberalci sude ovako: Kad nemožemo sami spletak, lužni, klevetanjem, pôdkupljivanjem i varanjem oboriti Vitezicu a onda nam je dobro došao i sam tudjine Niemac. Dobro gospod šlimši. Dođite sa vašim Niemcem na dan izbora pa ćete čuti glas naroda, koji će Vam jasno doviknuti: **Nosit se mirski spletak za vašim Niemcem, mi imademo svoga kandidata a taj je naš džen Dr. Dinko Vitezic!**

Glavna skupščina političkog društva. Edinstvo.

Naš politički druživo uvaživ ukratko vremensku, koja nas diši od predsjedničkih izborih, zapustilo je za sada mlašo sazvati tabor na Pazinčini te zaključiti u poslednjoj sjednici, da će obdržavati dne 10. maja t. g. glavnu javnu skupščinu u Lindaru kraj Pazina. Na istoj razpravljati će se slijedeće točke: 1) Razgovor o izborih u občini, a dupose o predstojedih izborih za carovinsku vlaće. 2) Kako bi se materijalno i duševno pomoglo pučanstvu istre u občini, a napose pučanstvu kotara Pazinsko. 3) Imenovanje novih povjerenika za državu, 4) Eventualni predloži. Skupščina će započeti oko 4 sati po podne. Iz Trsta sprema se ljepe čete rodojubljavači da obdržavajući pol. družinu. Odložak željazloum u 7 sati u jutro u a Pazin na postaju stiće će oko 11 sati pred podne.

Istrski državni Odbor pol. družtva nade se, da će sve što imaju poštenoga i plemenitoga veselim vremem pozdraviti ovaj njegov prići korak u sredini naše Istre. Očekuje dakle da rodojubljavači istarskih, da će suvremenogobrojno sudjelovati kod skupščine i da će narod na istu upozoriti.

Vremena su toli osbiljna, da moramo biti priravnji i na najveće žrtve. Neprijatelji naroda našega urotiće se svuda proti nam. Prerimo se dakle i mi. Pokuzimo činom, da smo taj, da smo u svakom mjestu stanju, da ćemo svim zakonitici sredstvi pitati i zuhtjevati naša prava, da se nadamo prestrašiti od diktakve sile ili nasilja. Zakon i pravica je uz nas. Rodojublji Istru! Da se vidimo dne 10. maja svi u krasnom Lindaru!

Evo jednoga S. zakona onomu koji ga nezna: §. 29. izbornoga reda za Istru veli najprije, da ima kotarska politička občina ustanoviti broj izbornika i fiducijara (za izbor zastupnika izvanskih občina) za Poreč ili Beč, u svakoj občini pak sledi: »O tom će obavijestiti občinsko načelnik s nalogom, da sustavi i predloži na temelju popravljenih listina občinskih izbornika postižnijega novoga izbora občinskoga zastupstva, izraz občinskih članova imajući po §§. 15. i 18. pravo izbora izbornika.

Izbor načelnika u Kopru.

Javili smo u poslednjem broju, da je občinsko zastupstvo u Kopru izabrao načelnikom g. Dra. Galle. Ovaj gospodin nije bio primljen načelnictva te se radi toga občinsko zastupstvo sastalo iznova prošli subotu, da bira drugoga načelnika. Takovim bijaše izbran g. Gjuro Cobol, pristažu stranke g. Madoolize. U svojem nastupnom govoru izjavio je novi načelnik, da će nastojati, da se mudro štedi u občinskoj upravi, te da će se trutit, da se sačuvaju sive tradicije gleda običajnih i narodnosti! U občinsku savjet bijabu izbrani slediće zastupnici: G. Marko Cadamuro-Morgante; g. F. De Rin; g. Anton Gravisi; g. Ivan Martissa-Carbonalo i g. Dr. Ant. Sandri.

Po dva puta biraće se dakle načelnika a o velikom putrotli i blvsem načelniku g. Gambinu - njeđo ni spomeni; da padeši ni medju občinskim savjetnicima zalažimo tog slavnog muža. I pravo je tako. Ta kako bi on kao načelnik mogao u buduću po Koparskih ulicah napadati i duškati slovenske djake? U tom su mu suda slobođeno ruke, a svoje neumre služe za občinu Kopar može tim jedino povecati!

